

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001050

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Концевич Олег Юрійович

2. Oleg Y. Kontsevych

Кваліфікація: 025

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4160-3791

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 23-12-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7175

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41, 18.41.51, 18.07.49, 18.07.65

Тема дисертації:

1. Засади універсалізму виконавського мистецтва концертуючого трубача
2. Fundamentals of universalism in the performing art concert trumpet player.

Реферат:

1. Дисертаційна праця присвячена всебічному дослідженню феномена універсалізму у трубному виконавському мистецтві. Висвітлено засади універсалізму в сучасній виконавській трубній практиці, а також паростки його формування впродовж історії виконавства. Встановлено, що факторами формування універсалізму слугували: набуття композиторських, диригентських, мультиінструментальних навичок, які сприяли становленню загальних рис універсальності музиканта; модернізація конструкції інструментів та вміння трубачів виконувати на них музичні твори, серед переліку інструментів: натуральні труби, кулісні труби, клапанні, інвенсійні, вентильні, помпові, чвертьтонові, електронні, препаровані, флюгельгорни, піколо та ін.; ґрунтовне ознайомлення спеціалістів із методичними трактатами, що охоплювали інструкції гри на різних видах труб, різноманітні виконавські принципи трубних шкіл: італійської – Ч. Бендінеллі, Дж. Фантіні,

Дж. Аральді, Дж. Форабоскі, французької – М. Мерсенна, Х. Леграма, А. Гобера, Фр. Доверне, А. Брулона, німецької – М. Преторіуса, Д. Шпеера, Й. Альтенбурга, австрійської – Й. Кунерта, А. Немеца, англійської – Дж. Нортон, Т. Харпера, американської – Е. Паудерта, Г. Кларка, Г. Джеймса та ін.; володіння різними виконавськими техніками: кларіно, розширеними техніками – мікрохроматики, мультифонного звукоутворення, традиційними та нетрадиційними виконавськими прийомами, дублювання, імпровізації, артикуляції, видозмін тембру та інтонації, академічною та джазовою технікою гри з сурдиною та ін. від моменту їх появи та впровадження у виконавську трубку практику; вдосконалення трубачами різнобічних виконавських здатностей шляхом застосування спеціального устаткування: форбеї, примітивних імітативних інструментів, сурдин, фіксуючих механічних пристроїв, вимірювального приладдя сили звучання інструмента, використання в тренувальних цілях інших видів труб, наприклад натуральної; опанування трубної специфіки джазового мистецтва й осягнення нових музичних стилів, їх різноманітних сплавів; виконавський досвід трубачів у академічних та естрадно-джазових музичних колективах; здатність трубачів адаптуватися до умов виконання широкого спектра різностильового репертуару. Явище універсальності розглянуто не лише як надзвичайно важливу компетентність трубача на сьогодні в різноманітній фаховій, загальному мистецькій виконавській практиці, а й як необхідну обізнаність в основоцентричних виконавських різнобічних здатностях, що формує широку ерудицію фахівця та різновекторність фаху. Зважаючи на високий рівень розвитку трубного виконавського мистецтва у ХХІ ст., затребуваність участі трубачів-оркестрантів у різностильових колективах, висвітлюється проблема вузької спеціалізації фахівців, а також пропонуються актуальні ідеї для її вирішення, що сприятимуть набуттю трубачами універсальності, розширенню виконавських здатностей та вихованню фаху широкого профілю. Дану потребу виявлено у зв'язку із сучасними вимогами пристосування трубачів до умов виконання не тільки ансамблевого або оркестрового, а й сольного різностильового репертуару. З появою джазового виконавського мистецтва та паралельним розвитком академічного напрямку впродовж ХХ-ХХІ століть палітра різностильового репертуару значно збагатилася, що, безумовно, визначило незвично складні вимоги до праці трубачів. У дослідженні визначних постатей виконавців-трубачів було виокремлено спеціалістів, які володіли академічною та естрадно-джазовою специфікою гри, успішно поєднуючи у практиці виконавські принципи двох контрастних методик, демонструючи свої унікальні здатності виконавської універсальності. Аналіз секретів виконавської майстерності артистів дозволив виявити перелік важливих універсальних навичок, корисних для сучасного трубача. У зв'язку із значною кількістю академічних і джазових виконавських прийомів та їх різним трактуванням у світі вперше з врахуванням індивідуальних особливостей їх конструкцій було класифіковано естрадно-джазові зразки та віднесено до традиційних виконавських прийомів, що дозволить сучасним трубачам краще зрозуміти їх виконавську природу. Вагомою проблемою виявилася контраверсійність методологічних принципів трубної академічної та естрадно-джазової практик. Відтак, пріоритетним напрямом у дослідженні постало розкриття засад універсального виконавського мистецтва, осягнення яких дозволить сучасним трубачам опанувати та поєднати різновекторні академічні та естрадно-джазові тонкощі виконавської специфіки. Таким чином, академічне й естрадно-джазове трубне виконавське мистецтво в даній роботі було обрано об'єктом дослідження, а універсальні виконавські здатності трубача – предметом дослідження. Метою дисертації є розкриття нової виконавсько-методологічної концепції, яка дозволить трубачам комплексно оволодіти академічною та естрадно-джазовою виконавською майстерністю, а також розширить різнобічні навички артиста, сприяючи його виконавському універсалізму.

2. This thesis presents a comprehensive study of the phenomenon of universalism in trumpet performing arts. It examines the foundations of universalism in contemporary trumpet performance practice, as well as its roots throughout the history of performance. The study establishes that the factors contributing to the formation of universalism are: the acquisition of composing, conducting, and multi-instrumental skills that contributed to the formation of the general features of a musician's universality; the modernisation of instrument construction and the ability of trumpeters to perform music on various instruments, including natural trumpets, slide trumpets; valve trumpets, invention trumpets, muted trumpets, pump trumpets, quartertone trumpets, electronic trumpets,

prepared trumpets, flugelhorn, piccolos and others; a comprehensive knowledge of specialised methodological treatises covering instructions for playing various types of pipes and different performance principles of trumpet schools: Italian: C. Bendinelli, G. Fantini, G. Araldi; J. Foraboschi; French: M. Mersenne, H. Legram, A. Gobert, Fr. Dauverné, A. Brulon; German: M. Praetorius, D. Speer, J. Altenburg; Austrian: J. Kunerth, A. Nemetz; English: J. Norton, Th. Harper; American: E. Paudert, H. Clarke, H. James and others; employing various performance techniques such as clarion; extended techniques including micro chromatics and multiphonics; traditional and non-traditional performance techniques, duplication, improvisation, articulation, timbre and intonation, academic and jazz techniques of playing with mutes, etc., from the moment of their appearance and introduction into performance trumpet practice; improvement of trumpeters' versatile performance abilities through the use of special equipment: phorbeias, primitive imitative instruments, mutes, fixing mechanical devices, devices for measurement of the sound power of the instrument, and the use of other types of trumpets for training purposes, such as natural trumpets; learning the specificities of jazz art and exploring new musical styles and their various fusions; performance experience of trumpeters in academic and pop-jazz music bands, the ability of trumpeters to adapt to different performance conditions and play a diverse repertoire of styles. The phenomenon of universality is considered as not only an extremely important competence of a contemporary trumpeter in various professional, general artistic performance practices but also as a necessary awareness of the fundamental performing versatility, that forms a specialist's broad erudition and the versatility of the profession. Given the high level of development of trumpet performing art in the 21st century, and the demand for orchestra trumpeter to participate in different styles of ensembles, the thesis highlights the problem of narrow specialisation of specialists. Actual ideas for its solution have been proposed to contribute to the acquisition of universality, expansion of performing abilities, and professional education. This need has been identified in connection with the modern requirements for trumpeters to adapt to the performance conditions, not only ensemble or orchestral but also a solo repertoire of different styles. With the evolution of jazz performing arts and the parallel development of the academic direction during the 20th and 21st centuries, the palette of different styles of repertoire has been significantly enriched, which has undoubtedly determined the unusually complex requirements for the work of trumpeters. Through a study of renowned trumpet players, the author has identified specialists who have mastered the academic and pop-jazz aspects of playing. They have successfully combined the performance principles of these two contrasting techniques in practice, demonstrating their unique ability to perform with universality. Analysis of these artists' performing skills has revealed a list of critical universal skills that are valuable for modern trumpeters. For the first time, pop and jazz trumpet samples have been classified and referred to as traditional performance techniques. This classification takes into account the individual characteristics of their constructions and aims to help modern trumpeters better understand the nature of their performance. Given the considerable number of academic and jazz performance techniques and their different interpretations worldwide, this classification will be a useful tool for trumpet players.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Концевич О. Ю. Щоденник виконавської майстерності : сфера універсальних навичок сучасного трубача. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : збірник наукових статей / ред. та упоряд. Ю. П. Величко ; ред. Г. І. Ганзбург. Харків : ХНУМ, 2019. Вип. 54. С. 174–189.

- Концевич О. Ю. Принципи опанування виконавського універсалізму сучасного трубача в контексті використання пристроїв та приладів. Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : науковий збірник / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов; редкол.: Г. П. Чміль, О. С. Афоніна, С. В. Виткалов, та ін. Рівне : РДГУ, 2023. Вип. 46. С. 123–130.
- Концевич О. Ю. Виконавський видих трубача як один з головних факторів виконавського універсалізму. Мистецтвознавство України : збірник наукових праць / гол. ред. В. Сидоренко. Київ : ІПСМ НАМ України, 2023. Вип. 23. С. 187–204.
- Kontsevych O. Intellectualization of the process of performance exhalation as a means of achieving universalism of a trumpeter's art. ARS INTER CULTURAS. Institute of Music of the Pomeranian University in Słupsk. 2021. Vol. 10. P. 133–150.

Наукова (науково-технічна) продукція: у дослідженні розкрито універсальних виконавських здатностей трубачів у становленні нової сучасної виконавсько-методологічної концепції, що дозволить комплексно, повноцінно оволодіти академічною й естрадноджазовою виконавською майстерністю.

Соціально-економічна спрямованість: практичне значення дисертаційного дослідження полягає у: можливості використання отриманих результатів для новітнього революційного виховання сучасних українських виконавців-трубачів широкої спеціалізації, які будуть спроможні оволодіти універсальними виконавськими здатностями, майстерністю сольного й оркестрового виконання академічної та джазової музики у колективах, що пропагують репертуар різноманітних стилів та напрямів; використанні переліку новітніх ефективних тренувальних пристроїв, методів та рецептів удосконалення виконавської техніки у процесі здобуття універсальних можливостей трубачами вузької спеціалізації; використанні винахідниками результатів обґрунтування густини виконавського видиху трубача, його аеродинамічних характеристик тиску та швидкості в цілях конструювання нових прогресивних приладів і тренажерів для трубачів та виконавців на інших духових інструментах; у можливості застосування результатів та висновків праці в лекціях із методики й історії виконавства на духових інструментах; у використанні запропонованого «тренажера-аналізатора виконавського видиху трубача», винайденого автором дисертації, що створить суттєву допомогу для швидкого та ефективного розвитку виконавського дихання, а саме фази видиху, з можливістю візуалізації процесу на всіх стадіях розвитку виконавської техніки трубачів

Охоронні документи на ОПВ:

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Автором винайдено «Тренажера-аналізатора виконавського видиху трубача», винайденого автором дисертації, що створить суттєву допомогу для швидкого та ефективного розвитку виконавського дихання, а саме фази видиху, з можливістю візуалізації процесу на всіх стадіях розвитку виконавської техніки трубачів.

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карп'як Андрій Ярославович
2. Andrii Y. Karpiak

Кваліфікація: д.н, доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул. Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Буркацький Зіновій Павлович

2. Zinoviy P. Burkackiy

Кваліфікація: к.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Круль Петро Франкович

2. Petro F. Krul

Кваліфікація: д.н, професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

2. Zoryana M. Lastovetska-Solanska

Кваліфікація: к. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6606-9831

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жишкович Мирослава Андріївна

2. Myroslava A. Zhyshkovych

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, будинок 5, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Андрейко Оксана Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Андрейко Оксана Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна